

Verslag Standaardisatieraad

- Datum:** donderdag 29 maart 2018, 10.00 – 12.00 uur (*inc. lunch*)
- Locatie:** SURF, Moreelsepark 48, Utrecht
- Aanwezig:** Jan Bartling (voorzitter, saMBO-ICT), Maurits Huigsloot (PO-Raad), René Montenarie (GEU), Marianne Mulder (Kennisset), Rian van den Broek (OCW), Ernst-Jan Heuseveldt (VDOD), Tom van Veen (SURF), Gerald Groot Roessink (DUO), Henk Nijstad (Kennisset, Edustandaard), Chris Zintel (Kennisset, verslag)
- Afwezig:** Pieter Hendrikse, Peter Jan Thierry (CITO), Roel Rexwinkel (SURF, vervangen door Tom van Veen), Anne Goris (VO-raad), Peter Boersema (Iddink & Van Dijk), Bert-Jan Geveke (DUO, vervangen door Gerald Groot Roessink)

1. Opening

- Er zijn afmeldingen van Pieter Hendrikse, Anne Goris, Peter Boersema, Roel Rexwinkel en Bert-Jan Geveke. Roel wordt vervangen door Tom van Veen, Bert-Jan laat zich vervangen door Gerald Groot Roessink.
- De agenda wordt, evenals het verslag van 18-01-2018, ongewijzigd vastgesteld.

Actiepunten

- A1. Er is nog geen uitwerking gemaakt van wijzigingsprocessen voor ketenvoorzieningen. Deze wordt betrokken bij agendapunt 7 over heroriëntatie van de Standaardisatieraad.
- A2 en A3. Acties m.b.t. de werkgroep OBK/curriculum komen terug onder agendapunt 2.
- A4. Het Jaarplan 2018 is vastgesteld en gepubliceerd.
- A5. Ervaring met standaarden in het hoger onderwijs wordt geagendeerd voor de volgende vergadering.
- A6. Vraagstukken m.b.t. de Standaardisatieraad zijn geagendeerd onder punt 7.

Actie:

A1. Secretaris: agenderen standaarden in het hoger onderwijs voor volgende vergadering.

2. Terugkoppeling Edustandaard

- Er zijn geen vragen bij de notitie van Bureau Edustandaard. De vergadering besluit de werkgroep OBK/Curriculum op te heffen.

3. Nieuwe standaarden

- Ernst-Jan vertelt dat het standaardisatieproces m.b.t. de OSO-gegevensset altijd goed verloopt. René heeft wat vragen m.b.t. de werking van OSO, onder andere over het toepassingsgebied. Maurits licht toe dat het om uitwisseling van dossiers gaat wanneer een leerling overstapt van po naar vo, maar ook wanneer een leerling binnen een onderwijssector van bevoegd gezag wisselt. Er is bij OSO sprake van een gegevensstandaard en een traffic center. Het traffic center zou je ook voor andere uitwisselingen kunnen inzetten waarbij het PGN gebruikt mag worden.
- René vraagt naar de toepassing voor zorgdossiers. Ernst-Jan vertelt dat er ook profielen zijn voor uitwisselingen met samenwerkingsverbanden. René wil graag weten waar besproken wordt hoe ook andere uitwisselingen veilig kunnen uitgevoerd: zijn alle processen in beeld en voor welke processen zijn er afspraken? Marianne stelt voor om dit bredere thema in een volgende Standaardisatieraad te agenderen. De vergadering ondersteunt dit voorstel.
- De vergadering stemt in met de nieuwe versies van de OSO-gegevensset en de Doorstroommonitor.

Certificeringsschema

- René vertelt dat de GEU recent een bijeenkomst heeft georganiseerd rondom informatie-beveiliging en privacy. Het Certificeringsschema helpt de leden van de GEU om een

risicoafweging te maken en te komen tot concrete maatregelen. Het Certificeringsschema wordt ook al gebruikt door een deel van de uitgevers. René heeft vragen over hoe het kortcyclisch werken zich verhoudt tot een jaarlijkse 'freeze' van een nieuwe versie.

- Ernst Jan vertelt dat jaarlijks een nieuwe versie van het Certificeringsschema wenselijk is, zodat leveranciers zich tijdig voor kunnen bereiden op het nieuwe schooljaar. Ook de VDOD heeft een sessie over het Certificeringsschema georganiseerd voor haar leden. Gebruik van het Certificeringsschema leidt tot vragen en verzoeken tot aanpassing. Dit is positief en zal juist in deze beginperiode voor extra aanpassingen zorgen.
- Ernst-Jan stelt voor de werkgroep te vragen om een jaarplan op te stellen waarin duidelijk is wanneer een nieuwe versie wordt vastgesteld en hoe deze cyclus verloopt. Tussentijdse, niet vastgestelde en kortcyclische, versies kunnen worden gepubliceerd op de website. Volgens Ernst-Jan zijn dit in beginsel geen andere maatregelen, maar aanvullingen n.a.v. bijvoorbeeld technische ontwikkelingen.
- De voorzitter stelt dat in deze planning van de werkgroep ook duidelijk moet zijn wat een goede timing is voor het verschijnen van nieuwe versies.
- René stelt dat het belangrijk is hoe scholen hiermee omgaan. Ernst-Jan meldt dat binnen Edu-K e.e.a. wordt uitgewerkt om het Certificeringsschema goed te positioneren in het contact tussen school en leverancier.
- René vraagt om ook een eerste evaluatie van het Certificeringsschema te agenderen in de Standaardisatieraad. Henk meldt dat dit al op de voorraadagenda staat.
- Jan stelt dat het hoger onderwijs en het mbo eigen normenkaders hebben en vraagt hoe het Certificeringsschema zich hiertoe verhoudt. Marianne verwijst dat dit onder 3.12.2. terug te vinden is in het aanmeldformulier. René meldt dat uitgevers in het mbo met het Certificeringsschema gaan werken. De vergadering veronderstelt dat dit vooral een communicatievraagstuk is en verzoekt om dit goed duidelijk te maken, en daarbij de link te leggen met bijvoorbeeld Edu-K en de Taskforce IBP in het mbo. De secretaris koppelt dit terug aan de werkgroep.
- René stelt voor om een eerste evaluatie te doen in binnen het tactisch overleg van Edu-K. Marianne vraagt het tactisch overleg een stuk voor te bereiden voor bespreking in de volgende Standaardisatieraad. De secretaris brengt dit verzoek over.
- De vergadering stelt de nieuwe versie van het Certificeringsschema vast.

Actie:

A2. Secretaris: thema 'uitwisselingen persoonsgegevens' agenderen in een volgende Standaardisatieraad.

A3. Secretaris: agenderen ervaringen met Certificeringsschema in volgende vergadering.

A4. Secretaris: werkgroep vragen om voorstel voor jaarplan/cyclus te doen voor aanpassingen Certificeringsschema, en tactisch overleg Continuïteit en beveiliging (Edu-K) vragen een eerste evaluatie te doen en dit in te brengen in de Standaardisatieraad.

4. Update IAA

- Bram Gaakeer (OCW) is te gast om de stand van zaken van de werkgroep IAA toe te lichten. Bram vertelt dat de werkgroep wordt gekenmerkt door een hoge mate van enthousiasme en dat de brede vertegenwoordiging zorgt voor een hoge mate van representativiteit.
- De hoofdvraag is hoe de verschillende toekomstbeelden op het gebied van IAA zich tot elkaar verhouden. Omdat deze toekomstbeelden 'hoog over' zijn heeft de werkgroep zes representatieve usecases opgesteld om de toekomstbeelden te kunnen vergelijken. Deze usecases geven een goed beeld van de huidige situatie.
- Maurits vraagt of er ook aandacht is voor het po. Bram geeft aan dat het po is vertegenwoordigd in de usecase over deelnemersmobiliteit. Ook invloeden van buitenaf zijn meegenomen zoals eIDAS. eIDAS is volgens Bram vooral relevant voor het hoger onderwijs.

- De werkgroep heeft geconcludeerd dat een gedeelde taal nodig is om de toekomstbeelden te kunnen relateren en vergelijken. Deze heeft de vorm van een scan die de toekomstbeelden zo definieert dat ze terug te brengen zijn tot 'standaard bouwstenen'. Hierbij bleek de definiëring van verschillende rollen van actoren erg belangrijk.
- De werkgroep concludeert dat de doelstellingen van de verschillende oplossingen gelijk zijn, maar dat in de uitwerking andere keuzes zijn gemaakt. 'Kleine' keuzes kunnen hierbij leiden tot grote verschillen (en soms zelfs problemen). Ook ziet de werkgroep dat beveiligingsniveaus niet zijn gestandaardiseerd. Dit is volgens Bram niet problematisch, maar wel erg onhandig. Ernst-Jan vult aan dat in het Certificeringsschema gekozen is om beperkt organisatorische maatregelen op te nemen.
- Ook constateert de werkgroep dat van een groot aantal verschillende identifiers gebruik wordt gemaakt.
- Bram vertelt dat een vervolgstap kan zijn om de verschillende toekomstbeelden uit te werken in het belang van convergentie van deze beelden. De Standaardisatieraad zal daar op basis van de analyse van de werkgroep keuzes in moeten maken.
- Ernst-Jan is hier positief over en wil graag een verdiepend overleg om als Standaardisatieraad te bepalen welke vervolgacties op welke tafel opgepakt worden. Samenhang is hierbij belangrijk. De vergadering ondersteunt dit voorstel. De voorzitter stelt voor om dit onderwerp in de volgende Standaardisatieraad centraal te stellen en de bijeenkomst eventueel te verlengen.

Actie:

A5. Secretaris: agenderen rapport werkgroep IAA in volgende Standaardisatieraad, met als doel om vervolgacties te bepalen en benodigde betrokkenheid van andere tafels/platforms te inventariseren.

5. Open Onderwijs API

- Frans Ward van SURFnet licht de Open Onderwijs API toe die tot doel heeft om onderwijsdata op een gestandaardiseerde, veilige en gebruikersvriendelijke wijze te ontsluiten. Het gaat hierbij specifiek om administratieve of onderwijslogistieke data dat door de onderwijsbronsystemen worden geleverd. Als voorbeelden noemt Frans metadata over onderwijsinstellingen (aantal studenten en medewerkers, slagingspercentages, maar ook data uit leermiddelen (toets- en examenresultaten), uit roostersystemen en uit studenteninformatiesystemen.
- Het doel is om via de API deze data op een flexibele manier beschikbaar te maken zodat deze in verschillende apps gebruikt kunnen worden. Denk hierbij aan het gebruik van deze data voor nieuwe toepassingen of het combineren van verschillende type data. Jan herkent deze vraag naar nieuwe spelers op de onderwijsmarkt. Hij geeft ook aan dat dit hier een visie achter zit op een markt met veel ruimte voor innovatie en nieuwe spelers.
- Frans vervolgt dat SURF deze standaard bij Edustandaard aanbiedt omdat de projectfase nu ten einde is en het belangrijk is het beheer te borgen. Marianne reageert dat dit pas gebeurt na versie 3.0 en niet bij de eerste versie. Ze roept op om in de toekomst Edustandaard eerder te betrekken omdat de afspraak voor bredere groep partijen relevant kan zijn.
- Frans legt uit dat de OO API afspraken bevat over de semantiek, de syntax en het dataformaat. Het type data dat wordt uitgewisseld wordt continu uitgebreid, gebaseerd op de wensen van onderwijsinstellingen.
- René vraagt of een uitgever gebruik kan maken van deze API om persoonsgegevens van leerlingen te ontvangen en hoe dit zich verhoudt tot bijvoorbeeld de afspraken in het privacyconvenant voor po, vo en mbo. Frans vertelt dat dit een aandachtspunt is voor de volgende versie. De ROSA-scan gaf aanleiding om hier richtlijnen voor op te stellen.
- René vraagt hoe de OO API in de praktijk gebruikt wordt. Frans zegt te werken aan meer inzicht in gebruik. Een instelling kan zelf bepalen welke data beschikbaar wordt gesteld.

Wanneer de beschikbaar gestelde data in een overzicht zou staan kan een appbouwer betere besluiten nemen over de producten die hij kan ontwikkelen.

- Jan leest dat het werkingsgebied van de afspraak het hoger onderwijs is, en vraagt wat dit betekent voor het mbo. Hij herkent de vragen uit zijn eigen sector.
- Henk meldt dat die relatie, ook met het ECK iD en terugkoppeling van leerresultaten, ook in de Architectuurraad besproken is. Juist ook omdat in het po en vo strenge mechanismes bestaan voor de ontsluiting van data. De Architectuurraad heeft daarom geadviseerd het werkingsgebied van deze afspraak te beperken tot het hoger onderwijs. Tevens is de potentie voor andere sectoren vastgesteld, hiervoor is wel eerst een verkenning nodig. Frans vertelt dat de aanbevelingen uit de ROSA-scan door de werkgroep in behandeling zijn genomen.
- Marianne stelt dat er een onderscheid is tussen een API die domeinen technisch kan koppelen, en de eigenaren van gegevens die zelf kunnen besluiten wat ze met deze gegevens doen. De API creëert slechts de interface. Daarbij kan de data die wordt ontsloten per context verschillen.
- De deelnemers zien mogelijkheden voor toepassingen in andere onderwijssectoren. Ook zijn ze benieuwd naar de relatie met andere afspraken zoals Distributie en toegang, UWLR en RIO. René meldt ook geïnteresseerd te zijn in de toepassingsmogelijkheden voor uitgevers in het hoger onderwijs.
- De Standaardisatieraad besluit tot inbeheername van de OO API met de oproep de aanbevelingen uit de ROSA-scan op te volgen en ook te kijken naar andere toepassingsmogelijkheden voor andere type leveranciers en voor andere onderwijssectoren. In de volgende vergadering zal omgang met standaarden in het ho breder worden geagendeerd.

6. Inzet ROSA-scan

- Maurits introduceert het voorstel voor verbreding van het gebruik van de ROSA-scan. De sectorraden nemen als lid van de Standaardisatieraad afspraken in beheer, maar zijn zelf vaak geen gebruiker van standaarden. De sectorraden willen de ROSA-scan gebruiken om te toetsen of projecten waar zij zelf in participeren de afgesproken architectuur en standaarden daadwerkelijk toepassen. Het functioneert hiermee als een spiegel die de sectorraden in staat stelt de afspraken te volgen of beredeneerd af te wijken. Jan voegt toe dat het ook een kwaliteitsinstrument is waarmee een opdrachtgever de risico's van een project in kan schatten.
- Ernst-Jan is blij met het commitment dat hiermee wordt afgegeven, doordat sectorraden in de projecten waarin zij participeren verantwoording afleggen indien ze afwijken van de ROSA-afspraken. Jan ziet het niet als het afleggen van verantwoording. Hij wil als opdrachtgever graag een risicoanalyse zodat de opdrachtgever kan besluiten aan te sluiten bij de ROSA of juist niet. Hij wil niet per se verantwoording afleggen over de gemaakte keuzes.
- Ernst-Jan wil partijen juist wel aan kunnen spreken omdat hij in veel projecten een focus op het projectresultaat ervaart, waardoor de relatie met andere projecten of processen wordt genegeerd. Daar moeten partijen op aangesproken kunnen worden. Rian steunt dit idee. Het is echter niet de bedoeling partijen te straffen, maar wel om hier het gesprek over te kunnen voeren. Henk voegt toe dat is ook de wijze is waarop de Architectuurraad de ROSA-scan gebruikt: om het gesprek te voeren over de consequenties van bepaalde architectuurkeuzes. Ook Maurits pleit voor het verminderen van de vrijblijvendheid: noblesse oblige.
- Rian vindt het belangrijk dat Bureau Edustandaard uitvoerder is van de ROSA-scan. Ze is betrokken geweest bij de invoering van de PIA en heeft daar gezien dat door de komst van veel private aanbieders het credo 'wie betaalt, bepaalt' de praktijk werd. Dit heeft geleid tot een devaluatie van de PIA als middel.
- Voor Jan is dit minder vanzelfsprekend. Hij ziet de ROSA-scan als een instrument van de opdrachtgever. Daarmee is het aan de opdrachtgever om te bepalen wie deze scan

uitvoert, en om de kosten hiervoor te dragen. Jan vindt onafhankelijkheid belangrijk en vindt daarom dat een opdrachtgever zelf een onafhankelijke partij moet kunnen selecteren. Rian vindt deze onafhankelijkheid juist goed geborgd bij Bureau Edustandaard en wijst erop dat hier ook budget is voor uitvoering van scans. Het is in de toekomst mogelijk dat dit budget ontoereikend is, maar tot die tijd pleit zij voor een continuering van de huidige praktijk. Marianne merkt op dat de hier gevoerde discussie enerzijds gaat over onafhankelijkheid, en anderzijds over de principiële keuzevrijheid van de opdrachtgever.

- Jan wijst erop dat Bureau Edustandaard nu ook een externe partij inhuurt voor het uitvoeren van de ROSA-scan. Hij heeft voorkeur voor een directe relatie met de opdrachtgever. Henk stelt dat er binnen zijn team een strikte scheiding is tussen personen die zich met ketenprojecten bezighouden en degenen die de scan uitvoeren. Hij benoemt dat een breed overzicht van uitwisselingen in het hele onderwijsdomein nodig is om een goede scan uit te kunnen voeren en architectuurkeuzes te kunnen duiden. Jan wijst erop dat andere partijen dit ook zouden kunnen, waarbij Bureau Edustandaard een kwaliteitscheck doet.
- Marianne vraagt aan Jan of hij het wenselijk vindt dat Kennisnet als facilitator van Bureau Edustandaard een rol heeft in het proces van de scan, of dat hij de voorkeur geeft aan een soort mantel van partijen die scans uit kunnen voeren. Jan vindt dat een opdrachtgever moet kunnen kiezen uit meerdere partijen die gekwalificeerd zijn om een scan uit te kunnen voeren zonder tussenkomst van Edustandaard. Voor Edustandaard ziet hij een rol in kwaliteitsborging en het selecteren van geschikte partijen.
- Henk vraagt er aandacht voor dat door een ROSA-scan uit te voeren veel geleerd wordt over inhoud en toepassing van de ROSA zelf. Het gebruik van de ROSA staat nog maar in de kinderschoenen, dus acht Henk dit nodig. Door de inzichten van de scan krijgen de betrokken architecten een breder en dieper perspectief op de gemaakte keuzes en consequenties voor andere uitwisselingen. Daarom pleit Henk ervoor om toetsing aan en ontwikkeling van de ROSA dicht bij elkaar te organiseren. Ernst-Jan denkt ook dat het toetsingskader permanent in ontwikkeling zal zijn. Ook Maurits vindt het te vroeg toetsing en ontwikkeling van de ROSA van elkaar te scheiden.
- René en Ernst-Jan pleiten voor nauwe betrokkenheid van Edustandaard in het proces, in het bijzonder om de kwaliteit van de scan te borgen in combinatie met de ontwikkeling van de ROSA zelf. Marianne stelt dat hier een keuze ligt tussen een transparant traject dat wordt uitgevoerd vanuit Edustandaard, of voor een selectie van gekwalificeerde partijen waarbij een opdrachtgever zelf voor de uitvoering van een ROSA-scan betaalt. Jan laat zijn voorkeur blijken voor het tweede model waarbij nog wel een aantal aanvullende werkafspraken nodig is.
- Ernst-Jan houdt vragen over de borging van kwaliteit wanneer verschillende externe partijen worden ingeschakeld. Jan ziet hiervoor een oplossing in de selectie van partijen door Bureau Edustandaard.
- De voorzitter stelt dat er overeenstemming lijkt te zijn over het principe van de ROSA-scan, maar nog niet over de verdere uitwerking daarvan. De vergadering besluit om totdat daarover een besluit is genomen de huidige werkwijze te continueren. Marianne stelt voor om een aantal scenario's uit te werken voor het uitvoeren van de ROSA-scan. Jan, Maurits en Henk bereiden dit voor voor de volgende vergadering.

Actie:

A6. Jan, Maurits & Henk: voorbereiden scenario's proces ROSA-scan voor volgende vergadering.

A7. Secretaris: agenderen scenario's proces ROSA-scan voor volgende vergadering.

7. Heroriëntatie Standaardisatieraad

- Ernst-Jan mist in het document een stap waarin een evaluatie wordt opgesteld van wat Edustandaard / de Standaardisatieraad heeft gepresteerd. Dit zou als basis moeten dienen voor de gesprekken met andere partijen. Het is nu niet altijd zichtbaar wat er in de

afgelopen jaren gedaan is. Deze self assesment is een voorwaarden om met anderen in gesprek te gaan.

- Maurits deelt het voorstel van Ernst-Jan en wil over de uitkomsten van deze evaluatie een discussie in de Standaardisatieraad. Ook meer inzicht in andere standaardisatie-organisaties lijkt hem nuttig. Daarna kan besloten worden over vervolgstappen.
- De vergadering ondersteunt het voorstel voor een self assesment: heeft de Standaardisatieraad de goede dingen gedaan en kunnen we dat uitleggen aan anderen? Na bespreking hiervan kan het besluit genomen worden dit te toetsen bij de achterbannen. De secretarissen van de Standaardisatieraad en de Architectuurraad wordt gevraagd dit voor te bereiden. René verzoekt om de relatie met onder andere Edu-K hierin te betrekken.

Actie:

A8. Secretaris & Henk: opstellen zelfevaluatie Standaardisatieraad en agendering voor volgende vergadering.

8. Rondvraag

9. Vervolgafspraken 2018

▪ woensdag 27 juni	10.00 - 12.00 uur	SURF, Utrecht
▪ donderdag 15 november	10.00 - 12.00 uur	SURF, Utrecht

10. Afsluiting

Beoogde agendapunten juni

- ROSA-scan Vroegtijdig aanmelden MBO
- Gebruikerservaringen met Certificeringsschema Informatiebeveiliging en privacy ROSA
- Eindrapportage werkgroep IAA
- Standaardisatie in het HO

Beoogde agendapunten oktober

- Thema: Omgang met uitwisselingen persoonsgegevens